

Capitolul 11

Vioroniștii și trompeniștii

Îmbrăcat doar în sutien, cântă la pian. Stă în picioare și cântă cu degetele, cu coatele și, când linia melodică inventată *ad hoc* o impune, până și cu bărbia. Are patru ani și jumătate și se plictisește îngrozitor. După 30 de minute de jazz pur, un jazz care l-ar face să pălească de invidie și pe Keith Jarrett, aruncă sutienul și se strecoară dezbrăcat sub plapumă. Îi strig să se îmbrace și îmi răspunde cu un urlet, însă nici prin cap nu-i trece să-și tragă chiloții pe el. Cu arătătorul de la mâna dreaptă își atinge pe rând degetele de la picioare: do, re, mi, fa, sol, la, si, doooooooooo.

Când am adus pianina, n-a intrat în camera mea vreo lună. A studiat-o de pe hol în fiecare zi, la aceeași oră, minute în șir, terorizat de mobila grea și amenințătoare ce cântă cu sunete care de care mai complicate și pe lângă care trebuie să se strecoare cu grijă ca să ajungă la pat. Am cântat eu alte și alte piese, zile în șir, ca să-l atrag. Până am nimerit ceva care l-a adus cu doi pași mai aproape. *Păpușa bolnavă* – Ceaikovski, un cântecel suficient de trist încât să-l

apropie de claviatură. M-am retras într-un colț al camerei când s-a așezat în locul meu și-a început să cânte. La primul contact cu pianul, patru măsuri legate fără greșală. *Children's Album op. 39 no. 6*. Pianul fără profesor. Am petrecut zilele care-au urmat la pian, transformând predarea notelor într-un program de terapie. La nici o săptămână, mânca în bucătărie când i-am strigat de la pian:

— Ce notă e asta?

— Do.

— Dar astea două?

— Do și mi bemol.

— Dar acordul ăsta?

— Re... major.

— Dar notele astea?

— Re, fa diez, la, si bemol, mi. Cam urât, mama!

La câteva luni căutam un profesor.

— Ai cântat foarte urât, îi spune compozitorului Mircea Tiberian, după un concert susținut de acesta la sinagoga din Bistrița. Așa de urât, că mi-au venit mie lacrimi multe și am plâns. Și am vrut să fug afară, dar mama nu m-a lăsat să plec din sinagogă. Ești trist, adaugă. Mie nu-mi mai place un cântec foarte trist, îmi place un cântec vesel, major.

Sașa nu suportă falseturile, care îl scot din minți, așa că puțini dintre musafirii noștri cu înclinații muzicale îndrăznesc să-i cânte. La audii, când trebuie să-și aleagă piesele pe care le va învăța, selecția se face greu: nu pentru Chopin, că e prea trist, nu pentru Liszt, că e prea grăbit. Trece cu brio Bach, urmat îndeaproape de Beethoven. „Oprește muzica asta, că

îmi face de plâns“, auzim foarte des. „Îmi cânti tu, mama, *Sonata lunii* de Botovăn, că vreau să mă dorm?“

Primul profesor care a acceptat să lucreze în particular cu el propunea zeci de cântece, până când Sașa accepta să studieze unul dintre ele. S-a axat pe Bach și nu i-a fost ușor, pentru că la fiecare greșală Sașa lua piesa de la început plângând, neacceptând că trebuie să studieze măsură cu măsură. Memora o piesă de câteva pagini după primele două audiții și-apoi se aștepta să o cânte perfect, direct împreună, *da capo al fine*. „Dar vreau să pot, mama!“ Și ar fi trebuit să poată, pentru că în memoria lui totul suna perfect. Însă biete degete n-aveau încă memorie. Două preludii de Bach, învățate la 4 ani, ne-au distrus psihic ani la rând pentru că le-a cântat de 60-70 de ori pe zi în cu totul alt ritm și uneori și-n altă gamă. Și azi le mai cântă ca pe niște mantre. Bach ca o plasă de siguranță. Îl trezește, îl adoarme, îl așază la pian.

— Mai repede, el vrea să cânte mai repede, dar n-are cum, că are mâna mică și nici musculatura nu-l ajută. Nu reușește să păstreze ritmul. Aș încerca ceva, spune profesorul, exasperat de țipetele lui.

Azi a țipat toată ora, cap-coadă, pentru că nu a reușit să cânte la fel de repede ca profesorul. Degeaba încerca acesta să-i explice că viteza crește proporțional cu numărul de repetiții. O grămadă de cuvinte neinteligibile.

— Intrați pe Metronome Online! Așa. Uite, Sașa: întâi *larghissimo* – foarte, foarte încet (20 de bătăi pe minut

sau mai puțin), *grave* – încet și solemn (20-40 bpm), *lento* – încet (40-60 bpm), *largo* – încet și larg (40-60 mpb), *larghetto* – destul de larg (60-66 bpm), *adagio* – încet și ușor (66-76 bpm), *adagietto* – destul de încet (70-80 bpm), *andante moderato* – puțin mai încet decât andante (70-80 bpm), *andante* – la pas (76-108 bpm), *andantino* – puțin mai repede decât *andante*, *moderato* – moderat (101-110 bpm), *allegretto* – repejor (dar mai încet decât *allegro*), *allegro moderato* – repede moderat (112-124 bpm), *allegro* – repede (120-139 bpm), *vivace* – repede și vioi (~ 140 bpm), *vivacissimo* – foarte repede și vioi, *allegroissimo* – foarte repede, *presto* – foarte repede (168-200 bpm), *prestissimo* – extrem de repede (mai mult de 200 bpm).

— Pa, porcule, ne mai vedem noi, porcule! Își ia la revedere Sașa de la profesor, zâmbind cu căldură, la sfârșitul orei în care în viața lui a intrat metronomul. Trei ani am trăit în ritm de metronom.

Puțin mai târziu, vorbește la telefon. Primul telefon pe care îl dă din proprie inițiativă, singur:

— Alo, Jeta, ești bătrân și dezordonat!

— ...

— Tanti Jeta?

— Sașa, de ce-mi spui așa? Eu sunt bunica ta.

— Nu ești. M-am uitat la tine și nu ești destul de bătrână. De asta îți spun tanti. Să știi că după ce ai plecat tu, nu îmi găsesc partitura de pian. Ești dezordonat, Jeta!

Îi iau telefonul din mână. Mama râde, închid și mă întorc spre el:

— Să-ți fie rușine, Sașa. Ai supărat-o pe bunica ta și deci și pe mine.

— Dar nu am supărat-o! Ea m-a supărat pe mine. Nu îmi găsesc Czerny și nu știu viteza, înțelegi? Tu vrei să mă certe doamna profesoară mâine, vrei să se supere pe mine și să mă zicnească? Tu știi că eu am mâine pian?

— Cum o să te jignească? Da' ce, doamna profesoară te jignește?

— Păi, mi-a scris în caiet: „Cânți ca o babă care se târăște pe clape, nu ca un băiețel fericit că a venit primăvara“.

*

— Mie nu-mi place cum sună aici, că nu așa trebuie să sune.

— Dar cum trebuie să sune? Sună așa cum a scris-o compozitorul.

— Cine?

— Compozitorul. Nenea care a scris notele pe portativ. El spune cum vrea și cum nu vrea să sune melodia, nu copiii care cântă notele.

— Da, dar sună greșit. Eu vreau să sune altfel.

— Studiază așa cum scrie, că altfel n-o să fie prea fericită doamna profesoară mâine.

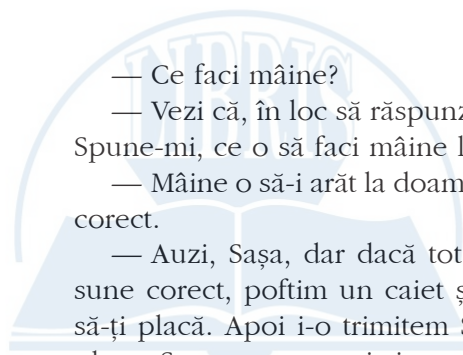
Se smiorcăie vreo câteva minute, după care ia partitura, o piesă scurtă pentru copii, și pleacă în camera lui. După două ore se întoarce cu ea rescrisă în altă gamă. Se așază la pian.

— Vezi, așa trebuie să sune. Sunt mulțumit acum cu toate urechile mele.

— Și mâine?

— Și mâine?

— Ce faci mâine?

-
- Ce faci mâine?
- Vezi că, în loc să răspunzi, iar repeți întrebarea. Spune-mi, ce o să faci mâine la oră?
- Mâine o să-i arăt la doamna cum trebuie să sune corect.
- Auzi, Sașa, dar dacă tot știi tu cum trebuie să sune corect, poftim un caiet și scrie tu o piesă care să-ți placă. Apoi i-o trimitem Sarei să vedem dacă îi place. Sara compune și sigur se va bucura.
- La Sara de la Cluj care cântă la pian, care mi-a dat mie *Valsul Teodorei*? Sora lui Mișu și a lui Elena?
- Da, a lui Mișu, și nu a Elenei. Elena nu e sora ei, e mama ei.
- Și pe tata ei cum o cheamă?
- Pe tatăl ei îl cheamă Sorin.
- Nu pe mama ei îl cheamă Sorin?
- Nu, răspund exasperată.
- Și le arăți pe calculator melodia mea?
- Sigur, apucă-te numai de scris.

S-a făcut 3 noaptea și n-am îndrăznit să-l deranjez, așa de absorbit era de cele câteva portative pe care a reușit să le scrie și să le rescrie direct în caietul de muzică. Fredona și scria, iar fredona și ștergea departe, departe de noi, în alt timp și în alt spațiu, în care eu nu asist neîncrezătoare la spectacolul unui băiețel transpirat care vorbește singur și fredonează la nesfârșit aceeași și aceeași frază muzicală, de parcă și-ar pune tot creierul pe două portative.

A ieșit un cântec frumos. Un cântecel autist care îi depășea abilitățile tehnice. L-am cântat eu și-am așteptat amândoi răspunsul.